proLékaře.cz | 19.11.2026

„Yasargil Microneurosurgery Academy“ byla založena v Istanbulu

Českou republiku reprezentovala ústecká neurochirurgie

V tureckém Istanbulu byl ve dnech 4. až 7. června 2024 pořádán inaugurální 1st Congress of Yasargil Microneurosurgery Academy. S myšlenkou akademie největšího neurochirurga v historii přišli nejbližší žáci Ossama Al-Mefty z USA, Ugur Türe z Turecka a Ali F. Krisht z USA. Založení akademie podle slov zakladatelů validuje význam mikroneurochirurgie a současně potvrzuje její nezastupitelnou úlohu v medicínské praxi.

Profesor M. Gazi Yasargil (obr. 1) je géniem oboru a zakladatelem moderní neurochirurgie. Je autorem zásadních 8 monografií (Thieme 1984–1996), které změnily obor neurochirurgie a vyčerpávajícím způsobem popisují mikrochirurgickou anatomii cisteren a cévního systému mozku, operace mozkových aneuryzmat, mozkových arteriovenózních malformací a tumorů mozku. Spolu s prof. Malisem z New Yorku vyvinuli přístroj pro bipolární koagulaci cév. Tento vynález nahradil zastaralý a pracný způsob stavění krvácení pomocí stříbrných svorek. G. Yasargil vymyslel princip nových klipů pro svorkování mozkových aneuryzmat. V 70. a 80. letech (1969–1992) za prof. Yasargilem do Zürichu cestovali na studijní stáže neurochirurgové ze všech kontinentů, aby na vlastní oči viděli převratnou mikrotechniku operací, jejichž principem je otevření cisteren a relaxace mozku vypuštěním likvoru bez použití retrakce mozkové tkáně, se zachováním cév, nervů a zdravé mozkové tkáně. Na principy operování prof. Yasargila navázali všichni velcí neurochirurgové dalších generací.

M. Gazi Yasargil se narodil 6. 7. 1925 v Tureckém městě Lice. Střední školu absolvoval v Ankaře. První dva semestry medicíny studoval v německé Jeně (1944–1945) a titul lékaře dokončil na Univerzitě v Basileji ve Švýcarsku v září 1949. Po rotačním programu nastoupil neurochirurgickou rezidenturu (1953–1960) v Univerzitní nemocnici v Zürichu pod vedením profesorů H. Krayenbühla, G. Webera a E. Zandera. V roce 1965 habilitoval a v roce 1973 získal titul profesora a přednosty Neurochirurgie v Univerzitní nemocnici v Zürichu, kterou vedl až do roku 1993.

Během prvních 12 let své neurochirurgické praxe jako resident, chief resident a docent (1953–1965) byl zapojen do vývoje karotické, vertebrální a orbitální angiografie. Detailní výsledky byly publikovány v 5 knihách.

Od října 1965 do prosince 1966 strávil 14 měsíců v experimentální laboratoři na Neurochirurgické klinice Univerzity Vermont, Burlington v USA pod vedení prof. R. M. Peardon Donaghyho. Naučil se a dále rozvinul mikrovaskulární suturu artérií mozku nejprve na psech. Po návratu do Zürichu začal v době, kdy se mikroskopem jinde vůbec neoperovalo, aplikovat mikrotechniku v celém oboru neurochirurgie. Dne 30. října 1967 provedl první mozkový bypass u symptomatického pacienta s okluzí tří mozkových artérií.

Rozpoznal fylogeneticko-ontogenetickou kompartmentální architekturu CNS a rozlišil uspořádání kraniospinálních cisteren, rozvinul transcisternální přístupy ke kraniálním a spinálním lézím a rozvinul „pure lesionectomies“ pro nádory, aneuryzmata a další vaskulární léze ve všech oblastech mozku. Kombinací nových konceptů v neuroanatomii, neurofyziologii, neuropatologii a neuroradiologii vytvořil novou éru oboru neurochirurgie. Výsledky operací několika tisíc pacientů byly sumarizovány a publikovány v 8dílné monografii Microneurosurgery (Thieme 1984–1996).

Obr. 1. M. G. Yasargil se dožívá letos v červenci 99 let.

Prof. Yasargil inicioval každoroční mikrochirurgické kurzy v Mount Sinai Hospital, NYC s prof. L. Malisem, v Cincinnati, Ohio s prof. J. Tew a v St. Louis, Missouri s prof. P. Youngem.

Mezi listopadem 1994 a červencem 2013 byl prof. Yasargil klinicky aktivní jako profesor neurochirurgie na University of Arkansas for Medical Sciences, Little Rock, USA (Chairman Profesor Ossama Al-Mefty). V listopadu 2013 byl jmenován profesorem na Yeditepe University, Istanbul v Turecku (Chairman Professor Ugur Türe), kde je stále aktivní v klinické praxi, přednáší a připravuje další publikace. Jeho dílo dosud obsahuje 14 monografií, 41 kapitol v učebnicích a monografiích, 275 publikací v odborných časopisech.

Obr. 2. Prof. Sameš přednáší na 1st Congress of Yasargil Microneurosurgery Academy.

proLékaře.cz | 19.11.2026

Prof. Yasargil vyvinul vyvážené zavěšení operačního mikroskopu, operační křeslo s hydraulickou opěrou ruky, nespočet mikrochirurgických nástrojů, cévní klipy, mikrochirurgické jehly, retraktorový systém. Vypracoval mikrochirurgickou techniku pro extra-intrakraniální bypass, pro léčbu aneuryzmat, arteriovenózních malformací, extrinsických a intrinsických tumorů mozku a míchy, selektivní amygdalohipokampektomii a mikrodiscektomii.

Českou neurochirurgii na zahajovacím kongresu reprezentovala Neurochirurgická klinika Ústí nad Labem. Zvanou přednášku prezentoval prof. MUDr. Martin Sameš, CSc. (obr. 2), s názvem Léčba a management aneuryzmat a. choroidea anterior. Prezentace upozorňuje na situace, kdy je výhodnější využití chirurgického klipování před endovaskulárním ošetřením spirálkami. V obecné rovině zdůrazňuje výsledky studií s dlouhodobým sledováním, které ukazují, že chirurgický klip aneuryzmatu je metoda spolehlivější z pohledu sledování pacientů po léčbě po více než 10 letech. Pozvání na tuto vrcholovou akci potvrzuje vysokou úroveň naší neurochirurgie a akceptování naší republiky mezi vyspělé země.

prof. MUDr. Martin Sameš, CSc.
Neurochirurgická klinika
Krajská zdravotní, a. s. – Masarykova nemocnice v Ústí nad Labem, o.z.

Soutěž o nejlepší práci
publikovanou v časopise Česká a slovenská neurologie a neurochirurgie

V roce 2024, stejně jako v předchozích letech, probíhá soutěž o nejlepší článek v časopise Cesk Slov Neurol N.
Zařazeny budou práce otištěné v číslech 2024/1–6.

Předem děkujeme všem autorům za zaslané příspěvky.